

Uzasadnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku

Zgodnie z artykułem 48 ustawy OOS, przedmiotowe uzasadnienie zostało sporządzone zgodnie z artykułem 49 ustawy OOS i zawiera:

1) Charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i art. 47 ust. 1, w szczególności:

a) Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć:

Projekt Strategii nie będzie wyznaczał ram dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Należy również wykluczyć, że realizacja Strategii może powodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Głównym elementem strategii są wyznaczone cele i kierunki rozwoju za pomocą, których te cele zostaną osiągnięte. Zadania/inwestycje zakładane w Strategii zostały wstępnie zidentyfikowane, jednak nieznany jest ich dokładny zakres oraz lokalizacja.

Szczegółów wykaz przedsięwzięć przypisanych do poszczególnych celów znajduje się w rozdziale 2 projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku

Wykaz inwestycji obejmuje zarówno działania infrastrukturalne - inwestycyjne, jak i działania miękkie, których realizacja rozłożona została w czasie na kilka następnych lat. Niemniej jednak są one przedstawione w sposób uogólniony. Monitoring strategii polega na realizacji celów strategii, a niewskazanych w dokumencie zadań/inwestycji, ponieważ zgodnie z uwarunkowaniami, cel może zostać osiągnięty za sprawą innych działań, których na dzień opracowywania strategii nie można zidentyfikować. Potwierdza, to również fakt, iż miernikami realizacji strategii nie jest ocena wspomnianych w strategii inwestycji, a realizacja określonych w strategii celów – poszczególnym celom odpowiada określona grupa wskaźników. W strategii rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec wszystkie cele i służące ich osiągnięciu kierunki działań będą koncentrowały się wokół czterech zidentyfikowanych celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1. AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO KORZYSTAJĄCE Z DOPASOWANEJ DO POTRZEB OFERTY USŁUG SPOŁECZNYCH
- Cel strategiczny 2. ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ, DOSTĘPNA I SPÓJNA TERYTORIALNIE
- Cel strategiczny 3. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA ZASOBACH ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO
- Cel strategiczny 4. EFEKTYWNA I OTWARTA ADMINISTRACJA PUBLICZNA

W ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku planowany jest szeroki pakiet działań/inwestycji dotyczący rozwoju turystyki i kultury, w tym m. in. rewitalizacja obiektów zabytkowych, rozbudowa i budowa ścieżek i dróg rowerowych, atrakcji turystycznych, małej infrastruktury, pakiet działań dotyczący rozwoju gospodarczego, w tym udogodnienia dla inwestorów i przedsiębiorców, pakiet działań dotyczący inwestycji drogowych w postaci modernizacji i rozbudowy dróg o różnej kategorii wraz z infrastrukturą towarzyszącą, pakiet działań służący rozbudowie bazy do uprawiania sportu i rekreacji w postaci budowy m.in. sal gimnastycznych i boisk, zbiór działań/inwestycji dotyczących rozbudowy zaplecza obiektów użyteczności publicznej oraz przystosowujący istniejące obiekty

użyteczności publicznej do standardów nisko lub bezemisyjnych, szeroko zakrojony pakiet działań służących rozbudowie i modernizacji zbiorczych systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, modernizacji i rozbudowie ujęć wody i oczyszczalni ścieków, przydomowych oczyszczalni ścieków.

W ramach strategii przewidziane są także działania służące ograniczeniu emisji zanieczyszczeń powietrza i ograniczeniu zmian klimatycznych w postaci wyposażenia gospodarstw indywidualnych i publicznych w instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła, przeprowadzenia termomodernizacji budynków.

Należy podkreślić, że generalnie strategia zawiera szereg działań i inwestycji służących ochronie środowiska – zmniejszeniu presji, ograniczeniu emisji, zwiększeniu odporności środowiska, adaptacji do zmian klimatycznych, do których należą m.in.: termomodernizacja, wymiana urządzeń grzewczych na niskoemisyjne, wprowadzenie OZE, przebudowa dróg, rozwój ścieżek i dróg rowerowych, budowa systemów wodno-kanalizacyjnych, kanalizacja ruchu turystycznego, rozwój terenów zielonych, edukacja itp.

Realizacja zaplanowanych działań/inwestycji na obszarze objętym opracowaniem w większości zostanie zakończona do 2030 roku. Inwestycje te mają pozytywny wpływ na politykę ochrony środowiska, ich oddziaływanie wpłynie na rozwój gospodarczy poprzez zmniejszenie jego energochłonności oraz przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego. Biorąc pod uwagę skalę działań, lokalizację, uwarunkowania przyrodnicze i środowiskowe nie przewiduje się szczególnego oddziaływania przedsięwzięć na aspekty środowiskowe ani na terenach wiejskich, ani na terenach objętych ochroną przyrody.

b). Powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku jest kontynuacją przyjętej Uchwałą nr XIV/98/15 Rady Miejskiej w Zwierzyńcu z dnia 10 grudnia 2015r. Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec na lata 2014-2022.

Cele i założenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku są komplementarne z celami i priorytetami innych dokumentów, zarówno tych na poziomie wspólnotowym, kraju, województwa, powiatu jak i gminy. Są to dokumenty:

- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030);
- Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 rok;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027;
- Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021 – 2030;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego;
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zwierzyniec.

c). Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

Zrównoważony rozwój definiuje się jako rozwój społeczno – gospodarczy, w którym następuje integrowanie działań mających na celu wzrost gospodarczy oraz działań społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej i trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, celem zagwarantowania możliwości zaspokajania potrzeb społeczności. W związku z powyższym należy stwierdzić, że **zadania/inwestycje zawarte w projekcie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku ściśle korelują z założeniami zrównoważonego rozwoju w aspekcie ochrony środowiska oraz wypełniają zobowiązania w stosunku do regulacji prawnych Unii Europejskiej.**

d). Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku uwzględni problemy dotyczące ochrony środowiska, które zostały zidentyfikowane na etapie diagnozy. Założenia Strategii wskazują wiele kierunków umożliwiających ich rozwiązanie i poprawę stanu środowiska naturalnego. Projekt dokumentu zakłada stopniowe rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów, poprzez umożliwienie finansowania odpowiednich projektów ze środków zewnętrznych. W związku z powyższym, realizacja przedstawionych w dokumencie działań wpłynie pozytywnie na środowisko naturalne oraz przyczyni się do rozwiązania istniejących już problemów ochrony środowiska.

W dokumencie zwrócono uwagę na problem wrażliwości środowiska przyrodniczego na antropopresję. Gmina Zwierzyniec charakteryzuje się unikatowymi walorami przyrodniczymi o randze światowej, europejskiej i krajowej i regionalnej. Na walory przyrodnicze składa się:

- Roztoczański Park Narodowy;
- Szczebrzeszyński Park Krajobrazowy;
- obszary Natura 2000: ostoja siedliskowa Roztocze Środkowe (PLH060017) oraz obszar specjalnej ochrony ptaków Roztocze (PLB060012);
- 10 pomników przyrody.

Cały obszar Gminy znajduje w Rezerwacie Biosfery UNESCO MaB „Roztocze”.

Niewątpliwie istotne jest również zachowanie unikalnego krajobrazu przyrodniczo-kulturowego Zwierzyńca.

2) Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) Prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Projekt dokumentu pt. „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku” obejmuje swoim zasięgiem Gminę Zwierzyniec. **Zadania przewidziane do realizacji nie wiążą się z długotrwałym i nieodwracalnym oddziaływaniem związanym z emisją, wykorzystaniem zasobów naturalnych czy wystąpieniem awarii przemysłowej.**

Na podstawie danych zawartych w dokumencie, wskazującym działania, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia zakładanych celów, należy stwierdzić, że jedyne możliwe do przewidzenia oddziaływanie na środowisko niewynikające bezpośrednio z przedkładanego do uzgodnienia dokumentu mogą dotyczyć uciążliwości związanych z prowadzeniem robót budowlanych w trakcie realizacji przyszłych projektów wskazanych w przedmiotowym projekcie. Uciążliwości te będą miały charakter krótkotrwały bezpośrednio związany z realizacją inwestycji, a ich zasięg będzie zazwyczaj ograniczony do obszaru objętego robotami budowlanymi.

Realizacja zaplanowanych inwestycji będzie się odbywała z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Wykorzystywane w trakcie realizacji materiały i sprzęty będą stosowane zgodnie z ich przeznaczeniem i wytycznymi producenta, dochowując technicznych warunków wykonania robót. Wszelkie prace będą prowadzone pod nadzorem uprawnionych do tego osób. Ekipy budowlane będą przeszkolone, wyposażone w odpowiedni sprzęt i będą posiadać wymagane kwalifikacje. Teren prowadzonych prac będzie oznakowany i zabezpieczony przed dostępem nieupoważnionych osób. Ponadto w fazie realizacji i zakończenia inwestycji istotnym elementem z punktu widzenia ochrony wód i gleb będzie odpowiednie postępowanie z odpadami i materiałami niebezpiecznymi, które będą magazynowane na utwardzonych, szczelnych powierzchniach.

Określenie prawdopodobieństwa wystąpienia, czasu trwania, zasięgu, częstotliwości i odwracalności oddziaływań inwestycji proponowanych do realizacji w niniejszym dokumencie nie jest możliwe do momentu przygotowania kompletnej dokumentacji technicznej poszczególnych inwestycji.

Wśród działań, które powinny zostać zrealizowane znajduje się wiele inwestycji, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia pozytywnego i trwałego wpływu na wszystkie elementy środowiska naturalnego oraz dodatkowo na poprawę warunków i jakości życia mieszkańców gminy.

Realizacja wymienionych w dokumencie inwestycji może mieć uciążliwy wpływ na środowisko jedynie podczas etapu budowy, spowoduje wtedy oddziaływanie między innymi na przyrodężywioną, na środowisko gruntowo-wodne oraz na klimat akustyczny. Wszystkie powyżej wymienione możliwe do wystąpienia w wyniku realizacji inwestycji oddziaływania będą w miarę możliwości minimalizowane.

Dla zadań, które mogą zakwalifikować się do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będzie wymagane uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ich realizacji zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Wdrożenie przedmiotowego dokumentu nie spowoduje bezpośredniego wpływu na zmianę warunków środowiskowych w Gminie Zwierzyniec.

Poniżej przedstawiono zidentyfikowane oddziaływania na środowisko zadań wskazanych w Strategii w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych:

- **Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta** – szczególną uwagę w analizie wpływu Strategii na środowisko przyrodnicze należy zwrócić na formy ochrony przyrody i krajobrazu. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy zajmują 10 712,25 ha, co stanowi 69,76% powierzchni gminy. Należą do nich: Roztoczański Park Narodowy wraz z otuliną, Szczebrzeszyński Park Krajobrazowy, pomniki przyrody, Natura 2000 – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Roztocze”, Natura 2000 – Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Roztocze Środkowe” oraz Transgraniczny rezerwat biosfery „Roztocze”.

Zagrożeniem dla obszarów cennych przyrodniczo jest rozwój turystyki i wzrost ruchu turystycznego na tym obszarze. Może wiązać się to ze zmianą przeznaczenia terenów i płozeniem gatunków bytujących w sąsiedztwie przebiegów tras i turystycznej infrastruktury towarzyszącej. Niewątpliwie planowane inwestycje będą miały również korzystny wpływ na obszary objęte ochroną, jednak brak jest szczegółowych danych niezbędnych do analizy. Są to problemy, które powinny być zidentyfikowane oraz szczegółowo przeanalizowane na dalszych etapach procesu inwestycyjnego w ramach procedur planowania przestrzennego oraz oceny oddziaływania na środowisko.

- **Oddziaływanie na ludzi** – pomimo uciążliwości na etapie prowadzonych inwestycji (np. hałas, pylenie) realizacja postanowień Strategii będzie mieć pozytywny wpływ na

zdrowie i warunki życia ludzi. Zarówno emisje hałasu jak i zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, w wyniku wdrożenia Strategii należy uznać za nieznaczące, lub takie, dla których dotrzymanie obowiązujących standardów musi być szczegółowo rozpatrzone na dalszych etapach procesu inwestycyjnego, w ramach procedur planowania przestrzennego oraz oceny oddziaływania na środowisko.

Z uwagi na inwestycje służące ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery i poprawie stanu jakości powietrza - instalacje OZE, oraz wód (zadania z zakresu infrastruktury wodno-kanalizacyjnej) zakłada się wystąpienie pozytywnego wpływu realizacji ustaleń Strategii na ludzi (warunki życia i zdrowie).

- **Oddziaływanie na wodę** – Strategia będzie powodowała zarówno potencjalnie negatywny, jak też pozytywny wpływ na środowisko wodne. Gmina Zwierzyniec to obszar nieposiadający w pełni rozwiniętej zbiorczej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Rozwój terenów turystycznych oraz obiektów budowlanych w przyszłości wpłynie na wzrost wykorzystania zasobów środowiska, w tym zwiększone zapotrzebowanie na wodę i wzrost jej zużycia, co przełoży się na zwiększenie poboru wody z poziomów użytkowych wód podziemnych, a także powstawanie ścieków wymagających oczyszczenia i odprowadzenia do środowiska. Strategia przewiduje realizację przedsięwzięć o zwiększonym zapotrzebowaniu na wodę, np. tężni solankowych i basenu. Jak również inwestycji ingerujących w środowisko wodne (budowa zalewu Rudka II w Zwierzyńcu), która potencjalnie może wywierać negatywny wpływ na wody podziemne i powierzchniowe, a także tworzyć ryzyko dla osiągania celów środowiskowych dla JCWP i JCWPd. Będzie to uzależnione od skali przedsięwzięcia i przyjętych rozwiązań projektowych, które na etapie strategii nie są znane.

Z perspektywy zapisów Strategii istotna jest ochrona wód podziemnych, gdyż Gmina Zwierzyniec położona jest w zasięgu obszaru ochronnego GZWP 407 Niecka Lubelska, stanowiącego jedyne źródło wody pitnej dla dużej części województwa lubelskiego. Dlatego Strategia przewiduje szeroki pakiet działań mających na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych przed nadmierną presją poprzez ograniczenie emisji i poprawę jakości oczyszczania ścieków, poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, budowę oczyszczalni ścieków, w tym oczyszczalni przydomowych w gospodarstwach indywidualnych, modernizację ujęć wód, co należy jednoznacznie ocenić jako korzystny wpływ na środowisko.

- **Oddziaływanie na powietrze** – Negatywne oddziaływanie będzie miało miejsce głównie na etapie prowadzenia prac budowlanych (na etapie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć), spowodowane pracą maszyn budowlanych i środków transportu emitujących zanieczyszczenia powstające ze spalania paliw w silnikach spalinowych (tlenki azotu, benzen, tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i aromatyczne). Dodatkowo dojdzie do emisji pyłów podczas prac ziemnych i w czasie ruchu pojazdów po nawierzchniach nieutwardzonych. Emisja tych zanieczyszczeń będzie miała charakter lokalny i ograniczony do dość krótkiego okresu czasu. Dlatego też nie będzie powodować znacznych uciążliwości i kumulacji w środowisku. Strategia rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku kładzie duży nacisk na ograniczenie emisji, zawiera działania służące wzrostowi efektywności energetycznej w postaci termomodernizacji budynków, a także wykorzystanie technologii OZE w budynkach użyteczności publicznej i budynkach indywidualnych. Wszystkie przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach Strategii będą podlegać wszystkim wymaganiom prawnym i standardom emisyjnym, których dotrzymanie będzie egzekwowane w ramach procedur planowania przestrzennego oraz oceny oddziaływania na środowisko na dalszych etapach procesu inwestycyjnego. Realizacja zadań wynikających ze strategii będzie powodowała także korzystny wpływ na stan powietrza atmosferycznego, w tym zwłaszcza poziom pyłu zawieszonego PM10. Strategia przewiduje termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz

indywidualnych, a także instalację systemów OZE, co przyczyni się do ograniczenia emisji i występowania efektu smogu w obrębie miejscowości. Korzystny wpływ na stan jakości powietrza w perspektywie długofalowej może także wywierać rozwój sieci dróg i ścieżek rowerowych, co przyczyni się do ograniczenia ruchu samochodowego, a także modernizacja dróg - zwiększenie płynności ruchu oraz poprawa jakości nawierzchni powoduje ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych.

- **Oddziaływanie na powierzchnię ziemi** - oddziaływanie negatywne będzie wiązać się z realizacją wszystkich planowanych działań na skutek fazy budowy. Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego może doprowadzić do zmiany struktury gleby. Docelowo, w wyniku przeprowadzonych inwestycji prognozuje się jednak poprawę stanu czystości gleb ze względu na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Realizacja zadań przewidzianych w strategii, powodujących dodatkową zajętość terenu, w tym budowa, rozbudowa infrastruktury turystycznej, budowa nowych obiektów użyteczności publicznej czy infrastruktury sportowej, leczniczej czy gospodarczej spowoduje trwałe uszczuplenie gruntów rolnych i wycofanie gleb z produkcji. Będzie to oddziaływanie nieodwracalne i długoterminowe. Biorąc pod uwagę generalnie niską bonitację gleb oraz ich dużą dostępność na obszarze gminy, ubytek ten należy uznać za akceptowalny. Strategia rozwoju nie przewiduje przedsięwzięć powodujących znaczące emisje zanieczyszczeń do atmosfery, co mogłoby w konsekwencji przekładać się na wtórne zanieczyszczenie gleb. Rozwój turystyczny i gospodarczy oraz wzrost konkurencyjności gminy wpłynie niewątpliwie na wzrost ruchu samochodowego, a tym samym narażenie gleb na zwiększoną sorbcję zanieczyszczeń komunikacyjnych. Jednak może to dotyczyć jedynie bezpośredniego sąsiedztwa głównych dróg a skala tego zjawiska nie będzie istotna.
- **Oddziaływanie na krajobraz** - realizacja celów dokumentu nie będzie miała negatywnego wpływu na krajobraz. Oddziaływania związane z wdrożeniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku w odniesieniu do krajobrazu przyrodniczo – kulturowego będą wynikały przede wszystkim z budowy nowej infrastruktury w tym przede wszystkim turystycznej i rekreacyjnej. Ścieżki przyrodnicze, drogi rowerowe oraz towarzysząca im infrastruktura będą usytuowane w pobliżu terenów przyrodniczych i będą wprowadzały do krajobrazu nowe, obce formy architektoniczne, które powinny być dostosowane do przestrzeni i harmonizować z nią. Szczególnej analizy wymagają zmiany w krajobrazie wynikające z budowy nowych obiektów o charakterze przemysłowym (np. farmy fotowoltaiczne). Należy założyć, że większość nowych budowli będzie powiązana funkcjonalnie z istniejącą zabudową miejscowości, przez co skala oddziaływania na specyficzne cechy krajobrazu Roztocza nie będzie duża. Należy założyć, że obecność w krajobrazie obiektów o charakterze przemysłowym spowoduje dysonans oraz zaburzy jego dotychczasową względną harmonię, a także spowoduje częściową utratę walorów. Jednak na tym etapie planowania nie znamy wariantów lokalizacyjnych takich inwestycji.
- **Oddziaływanie na klimat** – realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na klimat poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Strategia jako jeden z celów operacyjnych przewiduje adaptację do zmian klimatu. W ramach tego celu przewiduje następujące kierunki działań:

- Wspieranie produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych oraz promocja odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców;
- Wsparcie działań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej;
- Projekty związane z termomodernizacją i wymianą źródeł ciepła oraz minimalizacja zanieczyszczeń powietrza ze wszystkich źródeł (z uwzględnieniem ograniczenia niskiej emisji);

- Projekty w zakresie inteligentnego oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia LED;
- Projekty w zakresie budowy/rozbudowy infrastruktury PSZOK;
- Usuwanie dzikich wysypisk śmieci oraz odpadów z folii rolniczej, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag ;
- Projekty w zakresie lepszej organizacji selekcji i zbierania odpadów powstających u źródła ;
- Inicjatywy obywatelskie w zakresie gospodarki w obiegu zamkniętym;
- Udział w projektach regionalnych i krajowych w zakresie usuwania pokryć z azbestu,
- Ochrona wód powierzchniowych oraz podziemnych;
- Projekty w zakresie rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej (infrastruktura sieciowa, oczyszczalnie ścieków, stacje uzdatniania wody itp.);
- Projekty w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach, gdzie kanalizacja sieciowa nie jest uzasadniona ekonomicznie
- Kompleksowe retencjonowanie wody w celu przeciwdziałania skutkom zmiany klimatu: Projekty i przedsięwzięcia w zakresie retencjonowania wody „u źródła”, „na ścieżce”, „w odbiorniku”, rozwoju tzw. infrastruktury niebiesko-zielonej.
- Projekty i przedsięwzięcia w zakresie zagospodarowania/ modernizacji/ ochrony obszarów naturalnych cieków wodnych oraz ich źródeł.

Zagadnienie konieczności adaptacji do zmian klimatu jest kluczowe dla Strategii Rozwoju obszaru, który swój potencjał opiera o walory przyrodnicze i kulturowe. Wdrożenie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec spowoduje nieznaczny modyfikację warunków klimatu lokalnego w zakresie zmiany temperatury oraz wilgotności powietrza, w wyniku zwiększenia powierzchni utwardzonych oraz wzrostu emisji ciepła, pochodzącego ze spalania paliw do celów grzewczych, przyczyniając się do powstawania tzw. wysp ciepła. Należy spodziewać się, że emisja ciepła do atmosfery na skutek realizacji projektowanych inwestycji ograniczy się do obszarów podlegających przekształceniu, a zatem nie spowoduje zmian klimatu na większą skalę.

- **Oddziaływanie na klimat akustyczny** – wzmożony hałas będzie emitowany jedynie podczas prowadzonych prac budowlanych, np. praca maszyn, ruch pojazdów ciężarowych / budowlanych.
- **Oddziaływanie na zasoby naturalne** - realizacja Strategii będzie mieć pozytywny wpływ, gdyż wiele działań zakłada racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju.
- **Oddziaływanie na zabytki** - poprawa jakości powietrza to mniej zanieczyszczeń, sadzy i kwaśnych deszczy, co w dużej mierze będzie mieć pozytywny wpływ na zabytki gminy. Dodatkowo w strategii podkreślono duże znaczenie krajobrazu kulturowego dla dalszego rozwoju samorządu.
- **Oddziaływanie na obszary Natura 2000** – realizacja celów dokumentu nie będzie miała negatywnego wpływu na obszary Natura 2000. Planowane w Strategii inwestycje nie mają negatywnego wpływu na obszary Natury 2000. Lokalizacja planowanych inwestycji nie powoduje pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz nie wpłynie negatywnie na gatunki, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Ponadto nie będą miały one negatywnego wpływu na zachowanie integralności obszaru Natura 2000 oraz na spójność sieci obszarów

Natura 2000. Projektami, które mogą wywierać wpływ na obszary Natura 2000 są projekty turystyczne, które mogą być realizowane w granicach obszarów Natura 2000. Na obszarach Natura 2000 działalność turystyczna możliwa jest pod warunkiem, że nie spowoduje znaczącego oddziaływania na przedmioty ochrony, dla których zostały wyznaczone, oraz integralność obszarów oraz spójność sieci Natura 2000. Narzędziem rozpatrywania tych kwestii są procedury oceny oddziaływania na środowisko, tj. decyzji o środowiskowych wymaganiach dla planowanych przedsięwzięć zaliczonych do mogących pogorszyć stan środowiska, oraz tzw. ocena habitatowa na podstawie art. 6 dyrektywy ptasiej dla pozostałych ingerencji.

Większość projektów objętych Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku zostało poddanych ocenie wpływu na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021 – 2030. W Prognozie oddziaływania na środowisko projektu „Strategii rozwoju ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021-2030” ujęto m.in. analizę ryzyka potencjalnego oddziaływania oraz rozwiązania mające na celu uniknięcie lub ograniczenie oddziaływań.

Charakter pozostałych działań (inwestycji), nie ujętych w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Zielone Serce Roztocza 2021 – 2030, ich możliwy rodzaj i skala oddziaływań na środowisko oraz cechy obszaru objętego oddziaływaniem powodują, że ich realizacja nie spowoduje w określonym horyzoncie czasowym znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Działania te będą najpierw zaprojektowane, a następnie realizowane w sposób minimalizujący jakiegokolwiek oddziaływanie na środowisko. Należy stwierdzić, że działania będące wynikiem realizacji zaplanowanych w strategii celów i kierunków będą skutkować poprawą stanu środowiska: wprowadzeniem ładu przestrzennego, zmniejszeniem emisji do środowiska (szczególnie do wód i powietrza), polepszeniem się warunków życia ludności, w tym wynikających ze wzrostu bezpieczeństwa, adaptacji do zmian klimatu.

Realizacja strategii będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko obszaru objętego opracowaniem, a także na środowisko w skali regionalnej. Potencjalne oddziaływania negatywne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, jednak będą one miały charakter krótkotrwały, miejscowy lub lokalny. Ze względu na charakter przekształceń i ich odwracalność będą one w większości odwracalne lub możliwe do rewolucji.

b) Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Skumulowane oddziaływania na środowisko mogą wystąpić w przypadku realizacji kilku projektów równocześnie w bliskim sąsiedztwie. W celu uniknięcia uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi należy ustalić harmonogram prac oraz informować zainteresowane strony o zamiarze prowadzenia prac budowlanych. Skala zaplanowanych zadań/projektów ma charakter lokalny. W ramach zadań/projektów objętych projektem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku nie przewiduje się występowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

c) Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska związanego z realizacją zadań/projektów jest ograniczone do minimum. Nie przewiduje się bowiem realizacji projektów, które mogą stanowić istotne źródło zagrożeń dla ludzi i środowiska naturalnego. Jedynie w przypadku prowadzenia kilku inwestycji równocześnie istnieje możliwość wystąpienia negatywnego oddziaływania skumulowanego, które w znaczący sposób może wpłynąć na zdrowie mieszkańców.

3) Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

Obszar Gminy Zwierzyniec charakteryzuje się unikatowymi cechami krajobrazu przyrodniczego i kulturowego w skali województwa lubelskiego oraz kraju. Dominują tu krajobrazy leśne z mozaiką obszarów otwartych.

Zaplanowane do realizacji zadania/inwestycje, w aspekcie powiązań ekologiczno-przestrzennych, mogą oddziaływać na obszary pełniące funkcje ekologiczne, a mianowicie kompleksy leśne należące do Nadleśnictwa Zwierzyniec podlegającego pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Lublinie.

Gmina leży w rejonie przebiegu północno-wschodniej granicy zwartego zasięgu buka, jodły, świerka, klonu, jaworu i lipy szerokolistnej. Zespoły leśne zajmują na terenie gminy przeszło 65% powierzchni. Znaczna część lasów, szczególnie należących do Roztoczańskiego Parku Narodowego charakteryzuje się wysokim stopniem naturalności. Zespoły leśne są zróżnicowane zależnie od warunków glebowych, wysokości i rzeźby terenu. Najbardziej charakterystycznym zespołem jest buczyna karpacka *Fagetum carpathicum* z drzewostanami bukowymi i bukowo-jodłowymi. Zespół ten występuje głównie na umiarkowanie wilgotnych glebach brunatnych wytworzonych z gez, lessów lub utworów lessowych na zboczach wzniesień, jarów, wąwozów. W runie tego zespołu spotykana jest duża liczba gatunków górskich. Na niewielkich powierzchniach na glebach typu rędzin rozwinął się zespół dąbrowy świetlistej *Potentillo albae-Quercetum* charakteryzującej się dużym bogactwem gatunków. Występują też fragmenty grądu lipowo-grabowego.

Na glebach bielcowych wytworzonych z piasków występują zespoły borów. W terenach równinnych i lekko falistych oraz pagórach wydmowych występuje bór sosnowy *Leucobrya Pinetum* z drzewostanami sosnowymi, czasem jodłowo-sosnowymi z domieszką świerka i buka. Na podmokłych obniżeniach terenu, na glebach bagiennych wytworzonych z torfu oraz bielcowo-torfowych występuje sosnowy bór bagienny *Vaccinio uliginosi Pinetum*. Na obniżeniach terenów wzdłuż potoków, z okresowymi wylewami zajętych przez żyzne gleby mułowe rozwijają się łągi jesionowo-olsowe oraz olsy.

Planowane przedsięwzięcia/inwestycje nie będą miały długotrwałego negatywnego wpływu na kompleksy leśne znajdujące się na obszarze Gminy.

Miasto i Gmina Zwierzyniec charakteryzuje się bogatą historią związaną przede wszystkim z Ordynacją Zamojską, która wywarła silny wpływ na dziedzictwo kulturowe tego obszaru. Na tym obszarze znajduje się 16 zabytków wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków, 23 zabytki wpisane do wykazu zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz 46 obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Do głównych walorów kulturowych inicjujących ruch turystyczny i stanowiących najczęstsze motywy przyjazdu turystów na obszar Gminy Zwierzyniec zaliczymy kościół „na wodzie” pw. św. Jana Nepomucena, zespół Zarządu Ordynacji Zamojskiej oraz budynek browaru.

Bazując jedynie na wstępnych opisach inwestycji, nie znając wariantów technicznych i lokalizacyjnych, trudno jest przewidzieć czy planowane przedsięwzięcia będą miały długotrwały negatywny wpływ na walory kulturowe Zwierzynca. Należy jednak przypuszczać, że nadzór konserwatora zabytków nad tym obszarem uniemożliwi realizację przedsięwzięć mających negatywny wpływ na krajobraz kulturowy tego obszaru.

b) Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Obszar Gminy Zwierzyniec charakteryzuje się dużym zagęszczeniem obszarów chronionych. Występuje tu duży zasób cennych przyrodniczo obiektów. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy stanowią niemal 70% powierzchni Gminy i reprezentowane są przez:

– **Roztoczański Park Narodowy**

Park został utworzony w 1974 roku. Jego powierzchnia wynosi 8 483 ha, z czego w granicach Gminy Zwierzyniec znajduje się 93,97% obszaru Parku. Powierzchnia otuliny Parku wynosi 38 000 ha, a w granicach Gminy 3 900 ha. Park powstał na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictw Kosobuda i Zwierzyniec, będących wcześniej lasami Ordynacji Zamojskiej. Dominującym ekosystemem Parku jest ekosystem leśny, głównie lasy sosnowe, bukowe i jodłowe.

System uzupełniają ekosystemy łądowe: łąki i kserotery oraz ekosystemy wodne: rzeki oraz torfowiska wysokie i przejściowe. Świat roślin na terenie Parku liczy sobie ponad 1 100 gatunków, wśród których dominują rośliny naczyniowe stanowiąc około 950 gatunków. Najbardziej charakterystycznymi elementami flory są rośliny górskie; m.in. żywiec gruczołowaty, tojad dzióbny, czosnek niedźwiedzi, paprotnik Brauna. Fauna Parku liczy ponad 3 630 gatunków. Jest to miejsce cenne w skali kraju pod kątem występowania w szczególności ślimaków: świdrzyka zwodniczego i ślimaka żółtawego, pijawki lekarskiej, chrząszczy (m.in. zagłębka bruzdkowanego), ważek (m.in. zalotki większej), motyli (m.in. pasyna Lucylli). W herbie Parku znajduje się konik polski, który jest potomkiem występującego tu niegdyś tarpana. Na terenie Parku prowadzona jest hodowla zachowawcza tej prymitywnej rasy w systemie rezerwatowym i stajennym. W Parku dominuje turystyka piesza i rowerowa. Dla zwiedzających udostępniono ponad 64,5 km szlaków pieszych, ścieżek poznawczych, tras rowerowych. Łącznie Park odwiedza ok. 120 tys. osób rocznie. Głównym centrum edukacji i obsługi ruchu turystycznego jest Ośrodek Edukacyjno-Muzealny położony w Zwierzyncu. W ośrodku znajduje się m.in. stała multimedialna wystawa przyrodnicza „W krainie jodły, buka i tarpana”.

– **Szczebrzeszyński Park Krajobrazowy**

Park utworzono dla ochrony rzeźby terenu wschodniej części Roztocza Zachodniego z jedną z najważniejszych w kraju siecią wąwozów lessowych oraz w celu zabezpieczenia przed degradacją naturalnych dolin rzek Wieprza, Gorajca i Poru. Powierzchnia parku wynosi 20,1 tys. ha. Teren Parku poprzecinany jest licznymi wąwozami lessowymi o średnim zagęszczeniu 3 km/km². Na terenie parku znajduje się 6 pomników przyrody ożywionej i 3 pomniki przyrody nieożywionej. Najcenniejszymi zbiorowiskami roślinnymi omawianego terenu są kompleksy leśne, a wśród nich buczyna karpacka. Dominujące rośliny to m.in. gwiazdnica wielokwiatowa, gajowiec żółty, jaskier kaszubski, marzanka wodna. W południowej części Parku na stokach wzniesień i wąwozów lessowych występują murawy kserotermiczne. W Parku występuje wiele gatunków roślin rzadkich i chronionych takich jak: żywiec gruczołowaty, parzydło leśne, podkolan biały, szalwia lepka, bluszcz pospolity, wawrzynek wilczelyko, zawilec wielkokwiatowy, rosiczka okrągłolistna i pośrednia, welnianka pochwowata. W świecie zwierząt na uwagę zasługuje gromada ptaków (ponad 100 gatunków). Wiele z nich, to gatunki związane z krajobrazem rolniczym.

– **Pomniki przyrody**

Pomniki przyrody na terenie Gminy Zwierzyniec:

Opis	Lokalizacja
sosna czarna	Zwierzyniec, przy ul. Parkowej 3, na terenie Leśnego Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego "Jodła"
cypryśnik błotny	Zwierzyniec, przy ul. Parkowej 3, na terenie Leśnego Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego "Jodła"

jałowiec wirginijski	Zwierzyniec, przy ul. Parkowej 3, na terenie Leśnego Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego "Jodła"
dagleżja sina	Zwierzyniec, przy ul. Parkowej 3, na terenie Leśnego Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego "Jodła"
stanowisko zimoziołu północnego o pow. 0,02 ha	Zwierzyniec, Nadl. Zwierzyniec, leśnictwo Zwierzyniec, oddz. 114b
orzech szary	Zwierzyniec, rośnie obok Posterunku Policji, u wylotu ul. Parkowej do ul. Zamojskiego
dąb szypułkowy odm. strzępolistna	Zwierzyniec, rośnie przy ul. Parkowej, obok domu mieszkalnego
platan klonolistny	Zwierzyniec, rośnie przy ul. Parkowej, obok domu mieszkalnego
lipa drobnolistna	Obrocz, rośnie w szpalerze śródpolnym 150 m od Szkoły Podstawowej w Obroczy
4 lipy drobnolistne	Obrocz, rośnie w szpalerze drzew po lewej stronie drogi do Szkoły Podstawowej

Źródło: <http://bip.lublin.rdos.gov.pl/rejestr-form-ochrony-przyrody>

I Przyrodniczo-kulturowe Parki Krajobrazowe

Na terenie miasta Zwierzyniec znajdują się obiekty chronione tj. ogrody, zabytkowe parki:

- ogród spacerowo – użytkowy – „Rózin” (2 ha),
- zieleń parkowa dawnego zespołu parkowo-pałacowego: „Zwierzyńczyk” wraz z wyspami na Stawie Kościelnym (ok. 28 ha),
- Park Środowiskowy (4,5 ha).

– Obszary Natura 2000:

Celem nadrzędnym działań ochronnych w obu obszarach Natura 2000 jest utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, będących przedmiotami ochrony, a także zapewnienie integralności oraz spójności sieci Natura 2000 w tej części Polski.

- **Roztocze Środkowe (PLH060017)** – specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 8 472,8 ha. Większość obszaru pokrywają lasy, a do najcenniejszych należą buczyna karpacka (szczyty i zbocza wzniesień) oraz bór jodłowy (dolinne partie zboczy i obniżenia między wzniesieniami). Na terenie ostoi znajduje się też szereg dobrze zachowanych torfowisk wysokich i przejściowych. Niewielką część terenu zajmują osady i pola uprawne. Istnieje tu też kilka pojedynczych stawów np. Czarny Staw i jeden duży kompleks stawowy - "Echo". Flora naczyniowa ostoi reprezentowana jest przez około 700 gatunków, spośród których wiele gatunków jest rzadkich i zagrożonych. Największym zagrożeniem dla obszaru jest obniżanie poziomu wód gruntowych.
- **Roztocze (PLB060012)** – obszar specjalnej ochrony ptaków. Obszar ostoi obejmuje pas wzniesień ciągnących się z północnego zachodu na południowy wschód. Część obszaru to fragment długiego wału Roztocza, łączącego Wyżynę Lubelską z Wyżyną Podolską, Północna część znajduje się w obniżeniu (Padół Zamojski). Lasy pokrywają 60% obszaru ostoi, tworząc mozaikę z terenami rolnymi (łąki i pastwiska 4%, inne tereny rolne 32%) i

terenami zabudowanymi. Przedmiotem ochrony są przede wszystkim ptaki leśne. Na obszarze występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, z czego 7 było kluczowych dla wyznaczenia ostoi ptasiej: trzmielojad, orlik krzykliwy, puszczyk uralski, dzięcioły: zielonoszyi, białoszyi i białostrzygi, muchołówka białoszyja.

- **Rezerwat Biosfery „Roztocze”** - Gmina Zwierzyniec położona jest na obszarze rezerwatu biosfery „Roztocze” wpisanego na listę światowych rezerwatów biosfery w 2019r. Rezerwat biosfery realizuje funkcję naukową, ochrony przyrody oraz ochrony dziedzictwa kulturowego w harmonii z rozwojem gospodarczym.

Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Zwierzyniec do 2030 roku swoim zakresem obejmuje zadania/inwestycje zmierzające do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zwierzyniec. Ich realizacja przyczyni się do polepszenia warunków życia społeczeństwa m.in. poprzez zwiększenie zatrudnienia, zmniejszenie odsetka ludności utrzymującego się z zasiłków społecznych, a także zwiększenie dostępu do infrastruktury. Przewidziane do realizacji działania będą miały zasięg lokalny, a ich rodzaj, skala i usytuowanie, tym samym wpływ na środowisko będzie badany na etapie realizacji konkretnych inwestycji.

Dla zadań/inwestycji, które mogą zakwalifikować się do grupy przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będzie wymagane uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ich realizacji zgodnie z *Ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.*

BURMISTRZ
Urszula Anna Kolman
Urszula Anna Kolman